

Efese Shεen

Tudunmoo Poli ya semε wemu tun

Efese shεen mu ge

Jago yε mu we sεmε we d'a tun wε?

Efese egilizi wu mu Pəli ya we səmə we tun, ga
wu funjɔ ki bi bye we səmə we di galaa Azi fiige
ki egilizii pu bæri ni, kee kemu njaa wogo p'a byi
Turuki ge. Yee taanri Pəli ya pye Efese kulo li ni,
wee xuu wu wo kugbɔɔ l'a bye lii.

We seme we kakana nūŋo

Pəli w'a Efese egilizi wu nəhə shan. Wu labyejii p'a wu təgə na Kile Jozaama pu jo Azi fige ki bəerini (Kapyegee 19:10).

Na Pöli yaha kaso wu ni Oromë kulo li ni, a Epafirasi di shë wu yíri, na shë wu pye na tudunmawo kafinejuu p'a pu wo kalaakuumo wu jø co Efese kulo li ni. A Pöli di sëmë tun Efese egilizi wu sipyii pu mu, na pu funjø to, na pu le koo ni, na pu tii na foro kalaakuumo wu tåan.

Seme wu kafila nubayə

Efese Shεn 4:1–6:9 Egilizi w'a yaa na Kile koroli naari naarigana lemu na ge, lee ya jo finnε.

Efese Shεen 6:10-20 Pəli ya wèè funjø to na wèè
pu Kile wo kashen yagboyo yi lø, wù da yogo ki
kɔɔn Shitaanni na.

Efese Sheen 6:21-24 Pöli ya Efese Sheen shaari sanha.

Fò mujuu

¹ Në Pöli, në në Yesu Kirisa wo tudunmò Kile njidaan funnò ni. Kile ya yee piimu pye fëefëe, yee di daa Yesu Kirisa na [Efese kulo li ni] ge, yee mu në we sëmë we tun.

Në yi shaari:

² Wù To Kile ni wù Kafòo Yesu Kirisa wu niimë ni ñajinjë kan yi mu.

Niimë wemu Kile ya gaan Yesu wo n'a daa fëe pu mu ge

³ W'à wù Kafòo Yesu Kirisa To Kile sòni! Kile Munaa li wo duba wemu bëeri wu në fugba we ni ge, w'a wee bëeri kan wèe mu Kirisa wo karijëegë ki ni.

⁴ Kile ya wèe ñaha bulo Kirisa wo karijëegë ki ni na ta koñò sanha yàa wë. Kanhò wù bye fëefëe, wù bye jaagi baa fëe wuyë pyaa ñaha tåan.

⁵ Kile yë pyaa ya fënhë kee fungëngò ke yaha wuyë mu wu wo taanjëegë ki funnò ni, na wèe pye wu nagoo Yesu Kirisa wo karijëegë ki funnò ni. Lee l'a pye wu njidaan kaa wu wo saama pu funnò ni.

⁶ W'à Kile sòni wu niimë wu wuu na, w'a wemu loolo wù na ma ni wu njidaan Ja wu baraga ni ge.

⁷ Kirisa wo karijëegë ki funnò ni wèe ya shò wu shishan pu baraga ni. A wèe wo jurumu wu bëeri di yafa wèe mu na bë ni Kile wo tchëne baa niimë wu ni.

⁸ W'a wee niimë wu kan na ñehë fo xuuni wèe mu ni fungëngò fëerë tuugo bëeri, ni lajë tuugo bëeri ni.

9 W'a bi lee kañməhənə le bye funjə yaha wuyε mu, kənhə wu ba lee pye wu wo saama pu funjə ni Kirisa baraga ni. Lee kañməhənə le, w'a lee shə wèe na.

10 W'a li yaha wuyε funjə ni na kee keree kii pyeduun ba nə, wu yañmuyə yi bəeri pinnε, fugba woyo ye fara jniñε ke woyo ye na, Kirisa di bye yi bəeri juñjəfəo.

11 Lemu wo jəməe li bi lə wèe mu ge, wèe ya wù taa ta lee ni Kirisa wo karijñeege ki funjə ni, bani Kile ya weri wèe jaha bulo fo taashiine li ni, na saha ni wu wo keree ki teñegana li ni. Kile di wu keree bəeri pyi na saha ni wuyε pyaa jidaan ni.

12 Wee tuun wu ni w'à Kile səni wu saama pu wuu na, wèe piimu p'a pye shənshiilee na Kirisa pye wù tadaña ge.

13 Yee be, ba yee ya can jomə pu logo wε, pee pemu pu jnε juwuuro ti wo Jozaama pu ge, a yee di dà Kirisa na. A Kile di wu wo fε pu kpən yee na. Pee jnε Fefeeře Munaa le, lee lemu wo jəməe l'a lə ge.

14 Fefeeře Munaa li jnε wèe wo cən wu yashiige, na li shεe na wèe na ba jé wu ni. Wee cən we na ba wèe juñjə wolo fεfεe caňa ka. Lee wuu na w'à Nəɔrɔ Fɔɔ Kile səni!

Pəli wo Kile-jnεregε

15 Lee na ba ne logo na yee ya dà Kafɔɔ Yesu na, fefeeře wuu pu bəeri be kaa di dan yee ni wε,

16 a ne fungōngə yaha yee na na wo Kile-jnεregε ki ni. Ne Kile jnεeri tuun bəeri ni yee mu, na baraga təri wu na yee wuu na.

17 Wù Kafɔɔ Yesu Kirisa To Kile we, Kile-gbətabaaga ke, ne li shaa wu mu jo wu fungōngə

feerē kan yi mu, wu wuyē shē yi na, kōnhō y'i já wu cē fiinjē.

¹⁸ Ne li shaa wu mu jo wu yi fungonyō mugi, w'a yi yiri tadaña kemu kaa na ge, kōnhō y'i kee keree cē. Cēn nōrō wo wemu w'a gbegele yee ni wu feerē nagoo pusamaa kaa na ge, kōnhō y'i wee bē wo naafuugbō wu juŋō kana cē.

¹⁹ Tēhēne baa seferē temu bē ti jē Kile ni na jaha tii ni n'a daa fēe pu bēeri ni ge, kōnhō y'i tee bē cē.

²⁰ Kile ya tee tēhēne baa seferē te shē Kirisa ni, w'a wu jē na yege xu ni, na wu teŋē fugba we ni wuyē kanige cē.

²¹ Kile ya wu teŋē juŋō feerē ti bēeri juŋō ni, ni seferē ti bēeri, ni fanha ki bēeri, ni saanra ti bēeri juŋō ni. Kile ya wu teŋē yaŋmuyo yi bēeri juŋō ni. Ke koŋō ke wo yaŋmuyo yi yē bē wē, ga koŋō kemu k'a ma ge, kee bē wo yaŋmuyo yi juŋō ni.

²² Kile ya yaŋmuyo yi bēeri tirige yaha Kirisa nōhōdaan, na wu pye Egilizi wu juŋōfōgbō.

²³ Egilizi wu wu jē Kirisa wo ceepuuro te. Kirisa w'a wu jini, na wu pyi wu jō na fani.

2

Na foro xu ni, na jé jì sicuumō ni

¹ Yee tajaa wuu bye ba xuu jē wē, yee tiibaara ni yee jurumu w'a lee pye.

² Yee tajaa wuu bi jaari ke koŋō ke wo jaarigana na, na dahan munaakuŋō ki wo juŋōfō wu feni, lee munaa lemu l'a baari pyi n'a she fēe pu funyō ni ge.

³ Wē ni pee bēeri pu bye kariŋeegē ni, na taha wù wo lakuŋō ke feni, na wùyē pyaa wo jidaan

ni wùyε pyaa wo fungɔnyɔ keree pyi. Lee funjɔ ni Kile wo loyire le li bi da ba nɔ wèe na ba pusamaa jnɛ wε.

⁴ Ga Kile wo njñaara t'a pεlε fo xuuni! Wèe ya taan wu mu taangana lemu na ge,

⁵ lee wuu na w'a wèe ni Kirisa pinne jnɛ shiizhan na wèe yaha wèe na bi bye bε xuu wù wo jurumu wu wuu na. Kile wo niimε wu yε pe gbɔɔrɔ ni yee ya shɔ.

⁶ Wèe ni Yesu Kirisa wo karijεegε ki funjɔ ni Kile ya wèe pinne jnɛ, na wèe pinne tejε bε ni wu ni fugba wu ni.

⁷ Tehεnε baa niimε wemu w'a shε wèe shizhaa na wu wo saama pu funjɔ ni Yesu Kirisa baraga ni ge, w'a li pye mu kɔnhɔ wee tehεnε baa niimε we di da zhεε w'a fiinjε cabaya yi na.

⁸ Bani Kile wo niimε wu yε nigin pe gbɔɔrɔ ni yee ya shɔ n'a daa baraga ni. Lee ya ta yìri yeeyε pyaa yíri wε, Kile wo loolodaa l'a pye lere.

⁹ Lee ya ta pye yee wa shishiin wo kapyegee baraga ni wε, kɔnhɔ wa shishiin ganha bu tabaara le wuyε ni wε.

¹⁰ Kile w'a wèe yàa. Yesu Kirisa baraga ni Kile ya wèe da kapyegee nizaanjaa kaa na, kee kiimu w'a bi gbegele kɔnhɔ wèe di ba já w'à kee pyi ge.

Shi wusama ni Yawutuu p'a jneri pye nigin Kirisa baraga ni

¹¹ Yee ya ta pye Yawutuu wε. Yawutuu pu p'a cekɔɔnrɔ ti pye ge, pee di yee pyi cekɔɔnbaalaa, na ta pee wo cekɔɔnrɔ t'i jnɛ sipyɑ wo kejε fε. Yi yi funyɔ yaha nidogo ni taashiinε li wo torogana li ni.

12 Yee bi sanha Kirisa cε wee tuun we ni wε. Taa bye yee mu Izirayeli wo nagoo pu niŋε ni wε. Kile ya kariŋeegε niŋehε kiimu lɔ ge, yee bi bye kee nabuun. Tadaŋa bye yee na wε, Kile bε di jε yi mu ke koŋɔ ke na wε.

13 Ga nimε, yee piimu sanha ki bi lii Kile na ge, yee ni Yesu Kirisa wo kariŋeegε ki funŋɔ ni yee ya wu tεeŋε Kirisa wo shishan pu baraga ni.

14 Bani Kirisa yε pyaa k'a pa ni najinjε ni wεe mu. Shi wemu jε Yawutuu wε, w'a wee shi we ni Yawutuu pu bεeri pinne na pye nigin. Kasərəgə ke ki bi pu waagi laha puye na, na pu pye pεen ge, w'a kee shan laha wà.

15 W'a Yawutuu pu wo saliya we ni wu niŋehε ki bεeri yirige laha wà, kənhə wu Yawutuu ni shi wusama pinne wu wo kariŋeegε ki baraga ni, wu pu pye shi nigin wemu jε nivomə ge, w'i najinjε le pu tε ni.

16 Wu na xu korikoritige ki na, lee wo baraga ni w'a pu shuun wu pinne, na pu pye ceepuuro nigin, na bε le pu ni Kile tε ni. A tee pεenre t'i xhə korikoritige ki baraga ni.

17 Piimu p'a lii, ni piimu p'a tεeŋε ge, w'a pa najinjε ki jomə jo pee bεeri mu.

18 Bani Yawutuu fara shi wusama na, Kirisa gbaərə ni wεe wa bεeri da já vulo To Kile na Fεfεerε Munaanunɔ li baraga ni.

19 Lee wuu na do, yee jε nige nabuun kelee nadadiinmεe wε. Ga yee ni Kile wo nagoo p'a jεri nimε fiinuŋɔ nigin nagoo. Yee ya jεri Kile wo puga ki sipyii.

20 Nəhə shanma pemu na p'a yee yerenjε ge, pee jε tudunməo pee, ni Kile wo tudunməo pu wo pe,

Yesu Kirisa yε pyaa di jne gunjmi li kagerejε ke.

²¹ Puga ki bεeri na kiyε co, na yere Kirisa wo karijεegε ki ni. K'a bye Fefεεre ti bεeri wo fefεεre xuu we Kile mu.

²² Kirisa wo karijεegε ki funjø ni yee bε ya pinne faanri ni pusamaa ni, kñhø y'i bye puga, kemu jne Kile tateεengε wu Munaa li gboorø ni ge.

3

Labye wemuya le Poli kejε ni shi wusama te ni ge

¹ Lee wuu na yee piimu pu jne shi watii ge, Yesu Kirisa wuu na p'a ne le kaso ni yee wuu na.

² Kile ya labye wa kaa le ne kejε ni wu niimε wu baraga ni yee wuu na. Yee ya wee kaa logo.

³ Kile ya wu kañmøhønø li shε ne na, ne fεnhε kafilakaya ya taga yee jo na sεmε wu ni.

⁴ Yi ba wee xuu wu kalaa, yi na li ja wà na ne Kirisa wo kañmøhønø li ce xuuni.

⁵ Lee kañmøhønø li ya ta shε tajaa wo sipyii pu na wε. Ga nime Kile ya li shε fefεεre tudunmøø ni Kirisa wo fefεεre tudunmøø pu na Fefεεre Munaa li kejε feni.

⁶ Lee kañmøhønø li le: Shi wemu jne Yawutuu wε, pee ya pinne taa ta ni Yawutuu pu ni Kile Jozaama pu baraga ni Kile wo cεn wu ni, w'a wemu gbegele wu nagoo pu mu ge. Pu bεeri ya jneri ceepuuro ninuuro ti wo yatenyε, a pu bε di taa ta Kile wo jñmεe li ni, w'a lemu lø Yesu Kirisa baraga ni ge.

⁷ Ne pye Jozaama pu wo jovøø na saha ni Kile wo niimε wu loolodaa li ni, w'a lemu kan ne mu wu sefεεre ti baraga ni ge.

8 Nε wemu wu jε Kile wo fεfεere wuu pu bεeri kadugo yíri wo ge, a Kile di niime kan nε mu, kɔnhɔ nε da Kirisa wo tεhεne baa saama pu kaa yu shi wusama mu, wee wemu jε Yawutuu wε.

9 Yañmuyɔ yi bεeri yaavɔɔ Kile bi kaa lemu ηməhɔ fo taashiine ni ge, w'a jo nε wu lee wo keree pyegana jo fiinjε.

10 Nuñɔ fεere ni sefεere te ti jε fugba wu ni ge, kɔnhɔ tee di já Kile wo fungɔngɔ fεerε nigbɔɔrɔ ti cε cεgana bεeri na nimε, Egilizi wu baraga ni.

11 W'a lee pye na saha ni wu keree ki ni, w'a bi kiimu gbegele fo taashiine li ni, na ba ki pye wù Kafɔɔ Yesu Kirisa ni ge.

12 Yesu wo karijεegε ki funjɔ ni wè da já lowaa ta, na fulo Kile na fyaara baa, n'a daa gbɔɔrɔ ni Yesu na.

13 Lee wuu na n'a yi jεeri jo kanhama pemu p'a nɔni nε na yee wuu na ge, jo pee ganha bu da yi fungɔnyɔ kyεegi wε, bani pee kanhama pu jε nɔɔrɔ yee mu.

Pɔli wo jεrege ke

14 Lee wuu na nε nuguro sinni To Kile jaha tāan, na wu jεeri,

15 wee wemu w'a kpɔnhɔɔ ki bεeri da ge, fugba wogoo ki fara jnijε wogoo ki na.

16 Nε wu jεeri jo wu fanha kan yi mu, wu yi logoo waha wu Fεfεere Munaa li gbɔɔrɔ ni, na saha ni wu tεhεne baa nɔɔrɔ wu ni.

17 Kirisa di diin yi zəlɔɔ pu na n'a daa baraga ni, kɔnhɔ yi niyε di juri, see see taanjεegε ni!

18 Yi ni Kile wo fεfεere wuu pu bεeri di já kee taanjεegε ke jidaa, ni ki kadaa, ki jnubile ni ki jogi jnijɔ kana cε.

19 Yi Kirisa wo taanjeege ki ce, kee kemu k'a ye cem'e pu beeri na ge, konho yi no di fa ba Kile ne we.

20 Ayiwa, wèe ya yanmuyo ya neeri Kile mu, kelee na wù funyo koon ni yi kaa ni xuuni. Kile na já yee kan wèe mu, ali fo na doro be wèe wo fungoŋo ki taaan wu sefere ti baraga ni. Tee sefere te t'a labye pyi wèe funyo ni.

21 Nørø w'a deri wee ni Yesu Kirisa na Egilizi wu ni fo gbee! Amiina.

4

Niginre temu t'a daa Yesu Kirisa baraga ni ge

1 Lee wuu na ne yi neeri, ne wemu wu ne kaso ni Kaføø wuu na ge, jo y'a yiri lemu na ge, y'a lee koo naari.

2 Yi yiyε tirige ni lotaan, ni loxulo ni! Yi da yiyε teri ni taanjeege ni!

3 Niginre temu t'a daa Fefere Munaa li ni ge, yi la le y'i gori yaha tee ni najinε ki funyo ni, kee najinε kemu k'a yi po yiyε na ge.

4 Ceepuuro nigin ti ne, ni Fefere Munaa nigin, ma na jo ba Kile ya yee yiri me tadaña nigin wuu na we.

5 Kaføø nigin ye wu ne, ni n'a daa nigin, ni batizeli* nigin.

6 Kile nigin ye be wu ne. Wèe beeri To wu ne wii, wee wu ne wèe beeri juŋo ni, na ne wù beeri te ni, na ne wù beeri funyo ni.

* **4:5 Batizeli** Kiriceen mu na ma mini yeege ləhə ni. Ga li kɔri ye pyaa ne na p'a pinne ni Yesu ni wu xu ni wu ne wu na.

7 Ga w'a niimε kan wèe bεeri nigin nigin mu, na saha ni Kirisa wo loolodahaa ki juŋɔ kana ni w'a kiimu kan wèe mu ge.

8 Lee wuu na Kile Kafila w'a jo na:

«Ayiwa, w'a dugi na kari fugba wu ni,
na sipyii pii co na pye buloo,
na loolodahaa kan sipyii pu mu.»*

9 Ma bu logo na w'a dugi, lee ya li shεε na w'a bi tigi bε fo juŋε ke nəhədaan.

10 Wemu w'a tigi ge, wee ninumɔ w'a dugi fo fugba lii lii we ni, kənhɔ wu koŋɔ ke bεeri jni ni wu wo sefεerε ti ni.

11 Wee w'a loolodahaa kan sipyii pu mu, a pii di bye Yesu wo tudunmɔɔ, a pii di bye Kile tudunmɔɔ, a pii di bye Jozama pu jovεε, a pii di bye karaməgəlɔɔ ni kalaatii.

12 Kənhɔ wu Kile wo fεfεerε wuu pu gbegele Kile wo labye wu kaa na, la di da faraa Kafɔɔ wo Egilizi wu na.

13 Lee funŋɔ ni wèe bεeri da já binne na bye nigin n'a daa fεerε ni Kile Ja wu jε wu ni. Wù bεeri na sii kɔgɔ fo na bye sipyii, piimu jnɔ ya fa ba Kirisa jnε-ε ge.

14 Ayiwa wèe da bye nige nəhəpiire, kalaakuumɔ tuugo bεeri wo kafεεgε na pu luu na gbee naŋmahara fεε keŋε kurogo wε. Bani pee ya sipyii piinŋε ni pu wo shizhiinmε pu ni.

15 Ga wù ba can yu taanŋεegε funŋɔ ni, wù na ba gɔgɔɔ na se Kirisa mu. Wee wu jnε Egilizi wu juŋɔ ke.

16 Ceepuuro ti bεeri t'a kemε gbegele na pye nigin wee baraga ni. Ti yatεnyε yi bεeri y'a yiye co

---

* **4:8** Zaburuu 68:19

na jø xuuni yatenzogomø pe ni, na saha ni yi bεeri nigin nigin wu wo labye wu ni. Lee legana le na ceepuuro ti bεeri ya legi, na baraga taa taanjeege funjø ni.

Niifeere nivoro Yesu Kirisa ni

¹⁷ Ayiwa, yemu n'a da jo di waha yi mu Kaføø mæge na ge, yee yi wa mæ. Yi ganha ba jaari nige ma na jo ba Kile cebaalaa pii wa jaari na sahanji ni pu wo juñø baa fungonyø ye ni we.

¹⁸ Nibiige ni pu jne. Taa jne pu mu Kile wo jñi sicuumø pu ni we, bani pu niwewaa l'a pu jneri kaacebaalaa.

¹⁹ Shiige pile be jne pu na we, fo p'a puyε yaha nəhəmø na, na gburogi na dədøorø tuugo bεeri pyi ni jnegbøø.

²⁰ Ga kalaa we yee ya ta Kirisa wo shizhaa na ge, yee ya ta lee ja wee ni-i de!

²¹ Li bu shε da nago kanna y'a wu kaa tii logo kunni; can we wu jne Yesu ni ge, li bu da nago kanna y'a kalaa na saha ni wee can we ni,

²² fo yi bu yi yahagana nilεε li yaha. Lee wo lakuunjø ke k'a sipyfa anna, na ma kyεegi.

²³ Lee na fo yi hakilee pee, ni yi fungonyø yi bεeri bu jneri na pye nivoyo.

²⁴ Yi yahagana nivonjø lo, y'i bye Kile wo jaa we. Y'i bye sipyii piimu p'a tii ge, y'i bye sipyisaamaa. Kile wo can wu baraga ni lee wa daa.

²⁵ Lee wuu na yi kafineyε yaha, yi da can yu yiye mu, bani wèe bεeri p'a pinne na bye ceepuunuuro wo yatenyε.

26 Yi logoo bu yìri, yi ganha bu da jurumu pye wε!
Yi ganha bu caña yaha ki to kee loyirigee ki ta yi ni
wε!

27 Yi ganha bu da tajege kan Shitaanni mu wε!

28 Wemu wu bye nagaa ge, wee wu nagaara ti
yaha, wu da kapyenεε pyi ki pyegana na wu keye
yi na, kənhə wu bε di da daa, wu da la baa fεε pii
kaan.

29 Joguumo pa shishiin ganha ba fòro yi jəyə ni
wε, fo jomə nizaama, pemu na já la fara sipyii
piitiilee wo baraga na, na saha ni pu mago ni, na
saməhərə leni pu logovεε ni ge.

30 Yi ganha ba Kile wo Fefεerε Munaa li luu yirige
wε. Lee li jε Kile wo fε pe yee na, na wée wo
juwuuro ti caña ki sigee.

31 Yi funguunjə yaha, yi ganha ba loyirigee kəni
wε, yi ganha ba yi logoo yirige wε, yi kafilajεhεre te
yaha, yi ganha ba sipyii mεyε kyεegi wε, yi kuumo
tuugo bεeri yaha!

32 Y'a kasaanja pyi yiye na, y'i da juŋo jaari yiye
na. Y'a yi jurumu wu yafani yiye mu, ba Kile bε ya
yi wo jurumu wu yafa yi mu Kirisa wo karijεegε ki
ni wε.

5

Kpεengε ki wo jara li keree

1 Kile w'a wée yiri na pye wu nagoo, lee wuu na
nε yi jεeri jo y'a jaari jaarigazaana na lemu l'a
dan Kile ni ge.

2 Y'a jaari taanjεegε ni ba Kirisa jε wε. Wée kaa
ya taan wu mu, a wu wuyε kan na pye saraga wée
wuu na, kee kemu kaa ya taan Kile ni ba nudanga
yawurire jε-ε ge.

³ Dədəərə, ni nəhəmə tuugo bəeri, ni nəgbəə, le la shishiin mege bə yəre ya yaa na yiri yee tə ni wə. Kile wo fəfərə sipyili pu ya yaa ni lee la shishiin ni wə.

⁴ Shiige baara jomə, ni juŋə baa jomə, ni kafilanərəyə bə ya nə tajogo ni wə. Yi sii y'a Kile səni yə!

⁵ Yi li cə fiinŋə na jo dədə, ni nəhəmə pyevəə, ni nəgbəə fəə, wee wa shishiin wa da jé Kirisa ni Kile wo saanra te ni wə. Nəgbəə ni yapərəgaanra bəeri nigin.

⁶ Yi ganha bu sipyia wa shishiin yaha wu yi piinŋə ni juŋə baa jomə ni wə. Kee keree kii k'a Kile wo loyire li kilee na zhaan Kile nəməcəcobaalaa pu juŋə ni.

⁷ Lee wuu na yi ganha bu jé pu wo karijneegə ki ni wə.

⁸ Nibiige ni yee di bi bye taashiinə li ni, ga Kafəə wo karijneegə ki funŋə ni, yee ya pye nime kpəeŋgə na. Y'a jaari ba kpəeŋgə nagoo ya jaari wə!

⁹ Bani kpəeŋgə wo labye wu nə mə saama, ni tiimə, ni can.

¹⁰ Keree kiimu k'a dan Kafəə ni ge, yi la le yiye ni yi kee cə!

¹¹ Yi ganha ba womə keree pyi wə, kuduun nə kee ni wə. Ga y'a kee yeege bə yəre kpəeŋgə na.

¹² Pee sipyili pii ya keree kiimu nəməhəni na byi ge, ali kee jo bə yəre nə shiige.

¹³ Ga kaa lemu bu foro kpəeŋgə na, lee nəha na jə viinŋə.

¹⁴ Bani kaa lemu bəeri l'a foro kpəeŋgə na na xə ge, lee nəha na jə. Lee wuu na p'a yu na:

«J̄munum̄ f̄o we, yìri!
 Yìri foro xuu pu t̄e ni,
 Kirisa na wu wo kp̄enḡ ki le ma mu.»

15 Yi kaseeḡ yaha yiye na xuuni, yi yi jaarigana c̄! Yi ganha ba jaari ba fungonyo baa f̄ee j̄e w̄e! Ga y'a jaari ba fungonyo f̄ee j̄e w̄e.

16 Caña jii lemu ni yi wa nime ge, lee caña jii l'a kolo. Lee wuu na yi bu tuun wemu ta, y'a yi se b̄eeri pyi kasaajaa bye ni.

17 Lee na yi ganha bu da bye fungonyo baa f̄ee w̄e, ga yi Kaf̄o j̄idaan sha yi wee c̄e.

18 Yi ganha ba jawaho wuu yiye na ni duven gbaa ni w̄e, lee wa popama waa. Ga yi ji Kile Munaa na.

19 Y'a samjh̄or̄ leni yiye ni ni Kile koro yoyo ni, ni Zaburuu ni F̄eff̄er̄e Munaa yoyo. Y'a yoyo yi c̄ee, yi da Kaf̄o s̄oni ni yi zol̄o pu b̄eeri ni.

20 Y'a baraga teri To Kile na tuun b̄eeri ni keree b̄eeri na, wù Kaf̄o Yesu Kirisa mege na.

Cèe ni pu namaat̄ keree

21 Yi yiye tirige yiye mu Kirisa wo j̄ii fyaara ti wuu na.

22 Cèe yi yiye tirige yi namaat̄ pu mu, ba y'a yiye tirige Kaf̄o mu w̄e.

23 Bani ná wu j̄e cee j̄unj̄of̄o, ba Kirisa j̄e m̄e Egilizi j̄unj̄of̄o w̄e. Wee Egilizi we wu j̄e Kirisa wo ceepuuro te, Kirisa di j̄e ti Sh̄ov̄o.

24 Egilizi w'a kuu kuugana lemu na Kirisa mu ge, cèe pu b̄e ya yaa na kuu pu namaat̄ mu lee kuugana li na.

25 Namaat̄, yi cèe pu taan yi mu, ba Egilizi w'a taan Kirisa mu, fo w'a wuȳe kan wu wuu na w̄e.

26 W'a lee pye mu kənhə wu ləhə ni Kile jomə pu taga Egilizi wu pye fεεfεε.

27 Kənhə wu wu yerenjε wuyε naha tāan ni nəɔrɔ ni. Nəhəmə tənε, kelee tafənrɔ, kelee lee la shishiin tuugo ganha bu ja wu na wε. Ga wu bye fεεfεε jaagi xuu baa.

28 Namaa pu ceepuuro ti kaa ya dan pu ni taangana lemu na ge, mu pu cèe pu bε ya yaa na dan pu ni. Ná bεeri shə w'a dan wu ni ge, wee wo ceepuuro ti kaa l'a dan wu ni.

29 Bani sipyə wa shishiin ceepuuro tən ya bεngi wu mu wε. Ga wu ma ti nə shaa, na ti kemεε, ba Kirisa bε ya wu wo Egilizi wu pyi wε.

30 Bani wèe pu nε wu ceepuuro ti yatεnyε ye.

31 «Lee wuu na, ná na ba wu nu ni wu to yaha,
na koomə pu shə na.

Pu shuun wu na bye ceepuuro nigin.»*

32 Lee kajməhənɔ le kəri w'a pele fo xuuni. Ne li shε jo Kirisa wo karijnεegε ke ni wu Egilizi wu na li naha ya tii.

33 Lee bεeri funjɔ ni yee namaa pu bεeri ya yaa, wa bεeri wu shə di da dan wu ni, ba wuyε pyaa wo ceepuuro ti kaa ya dan wu ni wε. Cèe pu bε ya yaa na baraga təri pu namaa na.

6

Nəhəpiire ni ti sefεε keree

1 Nəhəpiire, y'a yi sefεε nəməhεε coni Kafəɔ wo karijnεegε ki ni, bani lee l'a tii.

---

* **5:31** Zhenεzi 2:24

2 L'a ka Kile Kafila wu ni na: «Ta ma to ni ma nu pεlε!» Le l'a pye saliya wu jømεejuu nizhiine le, na le jømεe le lø na taha li na na:

3 «Kønhø ma di jaŋiŋε ni jøemønø ta jøiŋε ki na.»*

4 Tii, yee bε ganha ba yi nagoo pu logoo yirige wε! Ga y'a pu biini, yi da pu yεri na saha ni Kaføø yε pyaa wo kalaa wu ni.

Buloo ni pu kafεε

5 Buloo, yee kafεε piimu pu jøe nahā ke jøiŋε ke na ge, y'a pu jømεhεe coni, yi da fyagi pu na, yi da gboɔrø tεri pu na ni zøsaamaa ni, ma na jo ba y'a li pyi Kirisa mu wε.

6 Yi ganha ba kapyeŋε ki pyi pu jøjaa yε na, kanna tøndaanra y'a zhaa sipyii mu wε. Ga y'a ki pyi ba Kirisa wo buloo jøe wε, yi da Kile jøidaan pyi ni yi zøløø pu bεeri ni.

7 Y'a labye wu pyi ni daan na mu ni, kanna yi ya wu pyi sipyii mu wε, fo Kaføø.

8 Y'a li cε na sipyaa sipyø, m'a pye buo la, ma shiin ya pye mayε wo la, ma bu kasaana lemu bεeri pye, lee wo kuduun ma da ba da Kaføø mu.

9 Kafεε, yee bε p'a lee shi pyi yi wo buloo pu mu. Yi ganha bu da kafugo pεlε pu na bada wε. Yi li cε na pu wo jønøføø we, na wee ninumø wu jøe yee bε wo we. Wee jøe fugba we ni. Wee ya wa wo wa ni wε.

Kiricεn kashεn yagboyo

10 Ayiwa, yi fanha ta Kaføø ni wu sefεεrε ti baraga ni.

---

* **6:3** Ekizode 20:12; Duterønøme 5:16

11 Yi Kile wo kashen yagboyo yi bεeri le yiye na, kənhə y'i já yere Shitaanni wo shizhiinmε pu bεeri sigie.

12 Bani wèe ni piimu pu wa kashen ki ni ge, pee ne Adama nagoo we. Ga juŋfεe pu ne pii, ni fanhafεe, ni piimu pu ne ke koŋo nibiige wogo ke juŋo ni ge, ni jinaa piimu pu ne fugba wu ni ge.

13 Lee wuu na yi Kile wo kashen yagboyo yi bεeri lə, kənhə caguunjə ki ba nə y'i já kashen ki ŋmo fo yi se ta, yi lowagaa wuu di já yere.

14 Yi yere, y'i can pye yi yapoyə! Yi tiimε pye yi kashen fadeye!

15 Yi yere y'i la le yi da Kile wo Jozaama pu yu, pee pemu pu ne najiŋe jomə pu ge. Pee ya sipyə fungɔŋgə teŋe wu tɔyə tasinŋe ni ba tanhaya njeye fɔŋ ne we.

16 N'a daa we, wee wu ne ŋmasiginŋe ke. Wee di bye yi mu tuun bεeri ni, kənhə yi da Shitaanni wo na ŋmaya yi bεeri furi.

17 Yi juŋwuro ti wo tɔrəjuŋdəŋə ki be lə tə, y'i Kile Munaa li wo ŋməpara li lə, lee ne Kile Kafila we.

18 Y'a Kile neeri tuun bεeri ni Kile Munaa li baraga ni, ni nereye tuuyo bεeri ni. Yi la le yiye ni yi da lee pyi, yi da Kile neeri mu feſeere sipyii pu bεeri mu.

19 Yi da nereye pyi na be mu, kənhə di ba yu tuun wemu ni, Kile di jogana kan na mu di Jozaama pu kaŋməhənə li naha jo di viinŋe ni lowaa ni.

20 Ali na li ta ne na ne kasoo ni pee Jozaama pe wuu na, ne wu ne pee wo kayahama. Wee tuun wu ni y'a Kile neeri na mu, di da yu ni lowaa ni ba n'a sii yaa na yu we.

Pəli fò mujuu

21 Na ceborona ni na taanjii Tishiki, wee wemu
wu ne Kafao wo kapyebye jaomee fo ge, wee w'a da
zhe ne flin ni na keree ki beeri jaha jo yi mu.

22 Lee wuu na ne wu tun yi mu, konho y'i wu wo
keree ki ce, wu she lowaa be le yi ni.

23 Wù To Kile ni wu Kafao Yesu Kirisa wu janjie,
ni taanjeegé, ni n'a daa kan cebooloo pu beeri mu!

24 Wù Kafao Yesu Kirisa kaa ya dan piimu ni
tcheiné baa ge, Kile wu fereme kan pee beeri mu.

**KARIÑEÑGÉ NÇMEE NIVONÇ
New Testament and Shorter Old Testament in
Senoufo, Mamara**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara Sénofo (Sénoufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423